

TELEKI PÁL ORSZÁGOS FÖLDRAJZ-FÖLDTAN VERSENY

ORSZÁGOS DÖNTŐJÉNEK

FELADATLAPJA

8. osztály

2013.

Kedves Versenyző!

Kérünk, mielőtt elkezdenéd a feladatlap kitöltését, figyelmesen olvasd át az alábbi útmutatót!

ÚTMUTATÓ

A feladatlap megoldásához segédeszköz nem használható! Könyvet, térképet, mobiltelefont a versenyre bevinni nem lehet! A feladatokat tintával (golyóstollal) kell megoldanod! Mielőtt válaszolsz a kérdésekre, jól gondold át a feladatot!

Ne időzz túl sokáig egynél! Ha megakadsz, nyugodtan menj tovább! A kihagyottakra akkor térj vissza, ha már valamennyi kérdésen végighaladtál, és még van időd!

A feladatlap összesen 100 kérdést, illetve feladatot tartalmaz. Az egyes feladattípusok előtt útmutató található. Ezek tanulmányozása elengedhetetlen a helyes megoldáshoz.

A feladatok elvégzése után, a végleges válaszokat vedd át az „Értékelő lapra”! Az „Értékelő lapon” már nem javíthatsz! Az átjavított válaszokat nem fogadjuk el! Törekedj az olvasható írásra!

**Minden helyesen megoldott feladat egy pontnak számít.
Az elérhető maximális pont: 100**

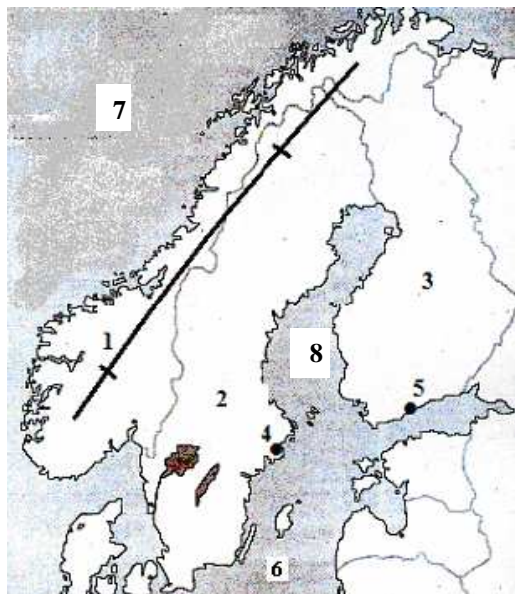
A feladatok megoldására 90 perc áll a rendelkezésedre.

Sikeres, örömteli versenyzést kívánunk!

TŐLÜNK ÉSZAKABBRA

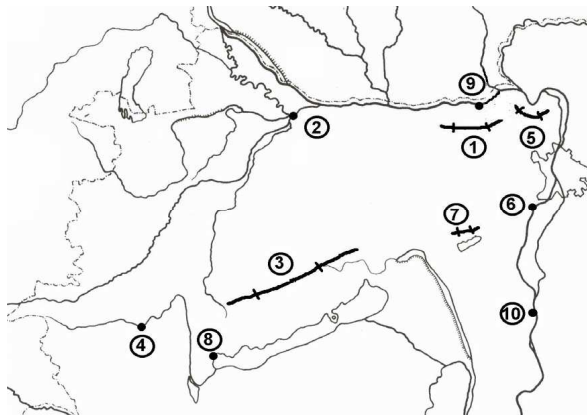
Útmutató: Oldd meg a feladatokat a térképvázlat alapján! Nevezd meg, mely földrajzi helyeket (fogalmakat) jelölik a térképvázlatba írt számok! Az „Értékelő lapon” is töltsd ki a megoldást! Vigyázz, ott már nem javíthatsz!

1. -hegység
 2. (ország)
 3. (ország)
 4. (főváros)
 5. (főváros)
 6. -tenger
 7. -tenger
 8. -öböl
-
9. Melyik földtörténeti időben keletkezett az **1**-es számmal jelölt hegység?.....
 10. Nevezze meg a világviszonylatban is jelentős ásványkincset!.....
 11. Melyik külső erő alakította ki döntően Észak-Európa mai formakincset?.....
 12. Milyen szerkezetű táj építi fel a **2**-es és **3**-as - számú ország területének nagy részét?
.....
 13. Milyen éghajlat alakult ki a **7**-es számú tenger partvidékén?.....
 14. Milyen képződmény teszi tagolttá a **7**-es számú tenger partvidékét?.....
 15. Mi történik télen a **8**-as számú öböllel?
.....
 16. Miért?... ..
.....
 17. Hogyan hívják a **3**-as számú ország déli részének nagytáját?.....
 18. Emiatt, hogyan nevezik a **3**-as számú országot?.....
 19. A térképen láthatók a Balti-állomokba tartozó országok is. Hogy hívják a legészakabra fekvő Balti-államot?
.....
 20. Ennek az ország lakóinak többsége, melyik nyelvcsaládba tartozik?

MAGYARORSZÁG TÉRKÉPÉT FORGATVA

Útmutató: Előbb olvasd végig a feladatsort, 21.-től 55.-ig. Utána kezd el a feladatmegoldást!
Feladat: azonosítsd be a megnevezett földrajzi helyeket a térképvázlaton olvasható számok alapján! Több földrajzi hely is szerepel, mint, ami a térképvázlaton látható! Ahova nem tudsz számot besorolni, húzd ki az értékelő lapon! Viszont kérdések lesznek ezekkel a földrajzi helyekkel kapcsolatban is. Így, azok is szerepelni fognak majd, amelyekre most nem találtál választ. **Az „Értékelő lapon” is töltsd ki a megoldást!** Vigyázz, ott már nem javíthatsz!

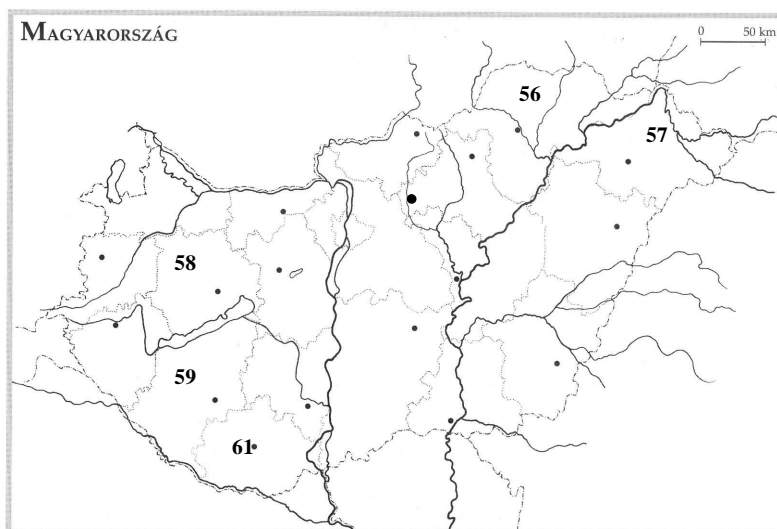
Földrajzi hely	térképi száma
21. Börzsöny	
22. Bakony	
23. Bükk	
24. Pilis	
25. Velencei-hegység	
26. Visegrádi-hegység	
27. Nagykanizsa	
28. Hévíz	
29. Paks	
30. Dunaújváros	
31. Zalaegerszeg	
32. Százhalombatta	
33. Győr	
34. Esztergom	
35. Gerecse	
36. Vértes	

Írd az állítások mellé, hogy melyik földrajzi helyre vonatkoznak, a földrajzi hely nevével válaszolj!
(Nem mindegyik hely neve szerepel az előző feladatrészben!)

Állítás	Földrajzi hely neve
37. Díszítőkként is használt jura időszaki vörös mészkövről nevezetes hegység.	
38. Itt van a Dunazug-hegyvidék legmagasabb pontja, egyben a Dunántúli-középhegység legmagasabb kiemelkedése.	
39. Meleg vizű tavával, szanatóriumaival az ország legnagyobb és legjobban kiépített termálfürdőhelye.	
40. Idegenforgalmi központ, a katolikus vallás magyarországi központja, az Árpád-korban az ország „fővárosa” (királyi székhelye) volt.	
41. Legmagasabb csúcsa a Csóványos, itt még felismerhetők az egykori andezit-kaldera maradványai.	
42. Nagyrészt óidei gránit a kőzetanyaga, amelynek lepusztulási formái érdekesek, ún. ingókövek pl.: Nadap, Sukoró környékén.	
43. A hazai villamosenergia-ellátás 40 %-a, ehhez a településhez kötődik.	
44. A 4-es számú település folyója.	
45. A kőolaj-finomítás legjelentősebb városa, hőerőműve is országos jelentőségű.	
46. Vulkanai eredetű kőzetei miatt szerkezetileg az Északi-középhegységhez tartozik.	

47. A Nyugat-Dunántúl Régió központja, sokoldalú gépipara van. Többek között az autóiparáról is nevezetes, idetelepült az Audi motor- és összeszerelő gyára.	
48. A Móri-árokktól északkeletre emelkedő mészkőben és dolomitban gazdag, erősen lepusztult hegység.	
49. Tömegében a legmagasabb hegységünk, mészkőfennsíkok és karsztforrások jellemzik.	
50. Egykor kőolaj-bányászati központ volt, ennek emlékét őrzi kisebb kőolaj-finomítója.	
51. Háztartási gép- és fényforrásgyártásáról nevezetes ipari város a Nyugat-Dunántúlon.	
52. Az ország legnagyobb vaskohászatának telepítésében fontos szerepe volt a Duna vízi útjának.	
53. A város a Balaton északi partjának kulturális központja.	
54. Az 5-ös számú földrajzi táj előterében híres üdülőövezet alakult ki.	
55. Természetvédelmi terület, egykor lecsapolták, ma újra összekötetésben van a 4-es számú folyóval, tisztítja, átszűri annak vizét.	

KÖZIGAZATÁSUNK

Útmutató: Oldd meg a feladatokat a térképvizlat alapján! Nevezd meg a számok alapján hazánk közigazgatási területeit, központjait! Az „Értékelő lapon” is töltsd ki a megoldást! Vigyázz, ott már nem javíthatsz!

56. megye

59. megye

57. megye

60. megye

58. megye

61. megye

62. Nevezd meg az **57-es** számmal jelölt megye megyeszékhelyét!.....

63. Melyik régióba tartozik az **58-as** számmal jelölt megye?.....

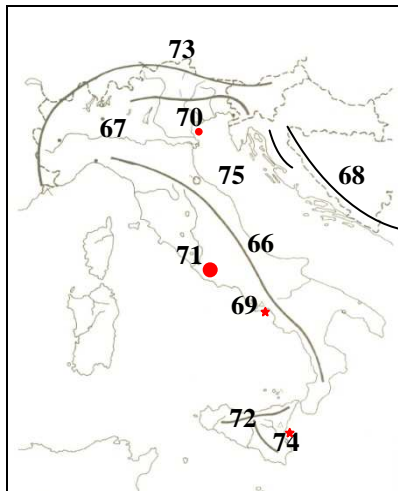
64. Nevezd meg azt a megyét, amelyik kimaradt a Dél-Dunántúl Régióból?.....

65. Hol van a Dél-Dunántúl Régió központja?.....

TŐLÜNK DÉLEBBRE

Útmutató: Oldd meg a feladatokat a térképvázlat alapján!

Nevezd meg, hogy mely földrajzi helyeket jelölik a térképvázlatba írt számok, utána válaszolj a kérdésekre! **Az „Értékelő lapon” is töltsd ki a megoldást!** Vigyázz, ott már nem javíthatsz!

66. (hegység)
67. (folyó)
68. -hegység
69. (vulkán)
70.(város)
71.(város)
72.(sziget)
73.(hegység)
74. (vulkán)
75. (tenger)

76. Melyik hegységrendszerhez tartoznak az **66-os**, a **68-as** és a **73-as** számmal jelölt hegységek?

.....

77. Mely lemezek ütközésével keletkeztek ezek a hegyvonulatok?

.....

78. Milyen lemeztípusba tartoznak ezek az ütköző lemezek?.....

79. Mely vulkáni típusba tartozik a **69-es** számmal jelölt vulkán? *Több lehetőség megjelölése hibás megoldásnak minősül.*

- A. pajzsvulkán
- B. rétegvulkán
- C. hasadékvulkán

80. Milyen ásványkincset bányásznak az olaszok a vulkáni vidékeiken?

81. Fejezd be a mondatot az olasz ipari háromszög városai: Genova, Milánó és

82. Ez utóbbi általad megnevezett város, erről az autógyáráról ismert:

83. Hogyan nevezik az olaszok az Alpok előterében meredeken leszakadó, kellemes klímájú tengerpartot?

84. Továbbhaladva a Földközi-tenger partján, Franciaország testébe egy miniállam ékelődik be, Forma 1 versenyéről híres. Mi neve?

85. Hogyan hívják a legkisebb törpeállamot?

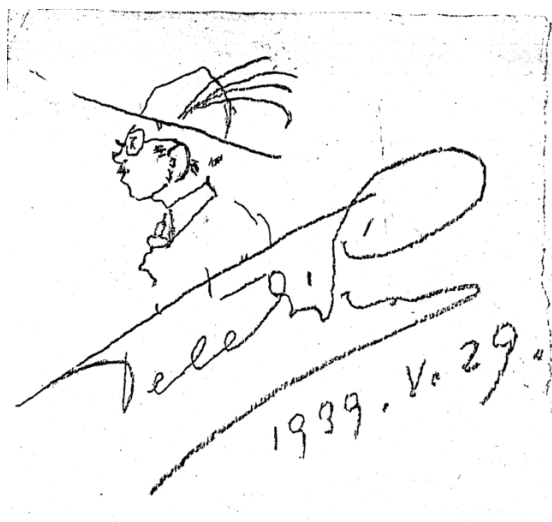
CÉLKERESZT BEN A „HAZAI TÁJAK” C. TERMÉSZETBÚVÁR ROVAT

Útmutató: A Természetbúvár „Hazai tájakon” cikksorozatában megjelent egyik cikkhez kötődnek a kérdések. **Fejtsd meg a rejtvényt! Az „Értékelő lapon” is töltsd ki a megoldást!** Vigyázz, ott már nem javíthatasz!

86.									
87.					-				
	88.						-		
	89.								
	90.								
91.						-			

86. Ezen a kistájon a felső-pilocénban még a Körös, de később már egy másik folyó rakta ide üledékét. A folyó neve.
87. A Kesznyétenyi Tájvédelmi Körzet a Tisza, a Takta, a Sajó és a tiszaluci által közrefogott síksági táj.
88. A Keleti-Alpok kristályos övének legkeletibb tagjának legmagasabb pontja.
89. Így hívják azt a helyet, ahol kultúrtörténeti emlékként a hallsatti kultúra – mintegy 3000 éves – temetkezési és lakóhelyének emlékeit látjuk.
90. E közet is felépítője a Gerecsének.
91. Kistáj a Kárpát-medence egyik legmélyebb süllyedékének déli részén helyezkedik el.

GRÓF TELEKI PÁL „ÉLETTÖREDÉKE”

Útmutató: Olvasd el a Teleki Pál gróf életrajzának töredékét!

Ez az irat egy kis összefoglaló Gróf Teleki Pál tudományos és politikai életének korai időszakáról. Nem teljes, mert a papír megsérült, a vége nincs is meg. A papírt nyirkos helyen tárolták, egy kicsit az enyészete is lett, a tinta is megfakult, nem is látszódik minden rajta, talán az egér is megrágta.....

Az eredeti levélről a levéltárosok készítettek egy kivonatot, ezt a részletet olvashatod. Várják a segítségedet, mert abban bíznak, hogy jól ismered Teleki Pál életét. A hiányzó részeket beszámozva látod, **ezt kell majd kitöltened és az „Értékelő lapra rávezetned!**

Gróf Teleki Pál **92.** november elsején született Budapesten és 1897-ben érettségizett a fővárosi Piarista Gimnáziumban. Ezután jogi, társadalomtudományi, földrajzi és mezőgazdasági tanulmányokat folytatott Budapesten és Mosonmagyaróváron, s 1903-ban az **93.** doktorává avatták. Ugyanebben az évben már gyakornok a földrajz tanszéken. 1904-ben megszakította tudományos pályáját, és szolgabíró lett Szatmárban, majd 1905-ben e megye nagysomkúti kerületében országgyűlési képviselővé választották. 1907-ben Szudánba ment, onnan visszatérve európai utakat tett és 1912-ben amerikai tanulmányúton vett részt. A politikától ideiglenesen elfordulva, újra a tudományos életbe merült. 1909-ben a **94.** tudományos igazgatója, majd 1910-ben a **95.** főtitkára lett, ezt a pozícióját, illetve később az alelnöki tisztséget e szervezetben 1923-ig töltötte be.

A külföld 1909-ben figyelt fel tudományos munkásságára - ekkor egy francia díjjal jutalmazták Japánról készített művét. 1913-ban a **96.** levelező tagjává választották. A Turáni Társaság elnöke (1913-1916), illetve a Magyar Keleti Kultúrközpont egyik alelnöke (1916-1918) is volt ebben az időszakban. A világháború után több kormányban kultusz-, illetve külügyminiszter. A békeelőkészítő iroda tudományos osztályának vezetőjeként készítette el a trianoni tárgyalásokra - ahol a magyar béke delegáció tagja volt - a Kárpát-medence etnikai viszonyait községenként ábrázoló híres térképét, amelyen piros színnel jelölte a magyarság által lakott területeket. Innen az elnevezés: **97.**". 1920. július 19. és 1921. április 13. között miniszterelnök, ekkor ratifikáltatta a trianoni békét. 1922. június 10-én Horthy Miklós Magyarország főcserkészének nevezi ki Teleki Pált, aki egy évig tölti be ezt a funkciót. 1924-25-ben népszövetségi megbízásból tagja volt a **98.** olajvidék Irakhoz tartozását javasoló szakértői bizottságnak. A földrajztudós Teleki Pál meghatározó szerepet töltött be a korszak tudományos életében: a budapesti tudományegyetemen az általa szervezett Közgazdaságtudományi Karon 1921-ben egyetemi tanárként megalapítója a magyar **99.** Később, a műegyetemre kerülő kar tanáraként a Műszaki Egyetem rektora volt. A tudományos elitképzés fellegvárának, az Eötvös-kollégiumnak kurátora, valamint az Ösztöndíjtanács és a Közoktatási Tanács elnöke. A trianoni békét követően szakmai érvekkel igyekezett alátámasztani a magyar revíziós törekvéseket, amelynek érdekében 1926-ban megalapította a Szociográfiai és az **100.** Intézetet is. 1938-ban vezetője az első az első határrevíziót elkészítő magyar delegációnak, 1939. febr. 16-tól 1941. ápr. 3-ig másodízben miniszterelnök.